

Sygn. akt IV CSK 653/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący)

SSN Anna Owczarek (sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

Protokolant Katarzyna Jóskowiak

w sprawie z powództwa Stowarzyszenia Autorów ZAiKS z siedzibą w W.
przeciwko V. Spółce Akcyjnej z siedzibą w G.
o zobowiązanie do udzielenia informacji,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej
w dniu 6 lipca 2016 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 13 marca 2015 r.,

- 1) oddala skargę kasacyjną,**
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.700,-
(dwa tysiące siedemset) zł tytułem kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 marca 2014 r. Sąd Okręgowy w G. zobowiązał V. S.A. z siedzibą w G. do udzielenia Stowarzyszeniu Autorów ZAiKS, w terminie jednego miesiąca od dnia uprawomocnienia się wyroku, informacji wskazujących:

- jakie programy telewizyjne, zawierające utwory słowne, muzyczne, słowno-muzyczne, choreograficzne i pantomimiczne, w tym wykorzystywane w utworach audiowizualnych, pozwana reemitowała w sieciach kablowych w okresie od 1 stycznia 2004 r. do 30 kwietnia 2013 r., ze wskazaniem dla poszczególnych programów w poszczególnych miesiącach: liczby abonentów będących osobami fizycznymi i liczby gniazd abonenckich abonentów będących osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi nie mającymi osobowości prawnej;
- jakie programy radiowe, zawierające utwory słowne, muzyczne, słowno-muzyczne, choreograficzne i pantomimiczne, w tym wykorzystywane w utworach audiowizualnych, pozwana reemitowała w sieciach kablowych w okresie od 1 stycznia 2004 r. do 30 kwietnia 2013 r. ze wskazaniem dla poszczególnych programów w poszczególnych miesiącach liczby abonentów będących osobami fizycznymi i liczby gniazd abonenckich abonentów będących osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi nie mającymi osobowości prawnej i oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód jest organizacją zbiorowego zarządzania, której Minister Kultury i Sztuki decyzją z dnia 1 lutego 1995 r., zmienioną decyzjami z dnia 23 października 1998 r. i z dnia 28 lutego 2003 r., udzielił zezwolenia na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do utworów słownych, muzycznych, słowno-muzycznych, choreograficznych, pantomimicznych oraz słownych, muzycznych, słowno-muzycznych i choreograficznych w utworze audiowizualnym na określonych polach eksploatacji, obejmujących m.in. reemisję. Powód zarządza prawami autorskimi, w tym na podstawie powierzenia w zbiorowe zarządzanie przez autorów oraz umów zawartych z zagranicznymi organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. W zakresie reemisji działa na podstawie dedykowanej temu polu eksploatacji Tabeli stawek wynagrodzeń autorskich Stowarzyszenia Autorów ZAiKS za reemisję utworów, zatwierdzonej

uchwałą Zarządu z dnia 28 lutego 2008 r., w myśl której stawka wynagrodzenia jest naliczana za dany miesiąc od jednego abonenta za każdy program, przy czym gdy abonentem jest osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie mająca osobowości prawnej stawka wynagrodzenia odnosi się do każdego gniazda abonenckiego objętego umową z operatorem. Postępowania o zatwierdzenie tabeli stawek autorskich, kolejno toczące się przed Komisją Prawa Autorskiego, zostały umorzone. Wniosek powoda i Stowarzyszenia Filmowców Polskich o zatwierdzenie wspólnej tabeli wynagrodzeń za korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych na polu eksploatacyjnym reemisja, złożony do Sądu Okręgowego w P. w dniu 8 maja 2013 r., wskazuje jako wynagrodzenie z tytułu reemisji utworów oraz korzystania z wideogramów objętych tabelą stawkę w wysokości 3,3% wpływów netto użytkownika praw (bez podatku VAT) uzyskanych od abonentów w związku ze świadczeniem usług reemisji, bez jednorazowych opłat instalacyjnych i przyłączeniowych.

Pozwana V. S.A. z siedzibą w G. prowadzi działalność gospodarczą polegającą m.in. na nadawaniu programów telewizyjnych ogólnodostępnych i abonamentowych. Oferuje i świadczy usługi polegające na dostarczaniu osobom trzecim w sieciach handlowych polskich i zagranicznych programów telewizyjnych oraz radiowych, nadawanych przez innych nadawców, w których są wykorzystywane utwory z repertuaru powoda. Strony łączyła umowa z dnia 28 grudnia 1999 r. na podstawie której pozwana od dnia 1 stycznia 2000 r. była zobowiązana do uiszczania na rzecz powoda, z tytułu nadawania w sieciach kablowych utworów równoczesnego i integralnego z nadaniem pierwotnym, wynagrodzenia autorskiego w wysokości 3,5 % przychodów z abonamentów oraz innych przychodów uzyskanych w związku z prowadzoną działalnością z wyjątkiem opłat za instalację sieci. Odmienne rozwiązanie przewidziano dla przekazywania sygnału sieci HBO. Pozwana w dniu 14 stycznia 2003 r. wypowiedziała umowę ze skutkiem na dzień 30 kwietnia 2003 r., wskazując, że stawka 3,5% została wynegocjowana w innych realiach społeczno-gospodarczych, jest rażąco wygórowana i powinna wynosić 1,5% opisanych przychodów. Strony prowadziły negocjacje, ale do zawarcia kolejnej umowy nie doszło. W okresie od dnia 1 stycznia 2004 r. do dnia 30 kwietnia 2013 r. pozwana nadal reemitowała

programy radiowe i telewizyjne, a tytułem wynagrodzenia uiszczala kwoty wyliczone we własnym zakresie wg stawki 0,6 %. Powód nie dysponuje informacjami, jakie programy zawierające utwory słowne, muzyczne, słowno - muzyczne, choreograficzne i pantomimiczne z jego repertuaru reemitowała w tym okresie pozwana ani jaka była liczba i rodzaj jej abonentów. W dniu 28 czerwca 2013 r. pozwana wniosła pozew o ustalenie obowiązku zawarcia przez Stowarzyszenie ZAiKS umowy licencyjnej o treści przez nią oznaczonej. Między stronami toczyło się postępowanie o zapłatę z tytułu wynagrodzenia za korzystanie przez pozwanego z utworów z repertuaru powoda dotyczące innego okresu, w którym zapadło nieprawomocne orzeczenie uwzględniające powództwo w części.

Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie informacyjne powoda, oparte na art. 105 ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (dalej jako: u.p.a.p.p.) ma charakter majątkowy, ale jest związane z działalnością statutową nie gospodarczą. Stwierdził, że skoro nie wynika ono z czynu niedozwolonego (art. 442¹ k.c.) to zastosowanie ma ogólny termin przedawnienia wynoszący dziesięć lat (art. 118 k.c.). Oceniał, że dochodzenie roszczenia wymaga wykazania „niezbędności” informacji dla określenia wysokości wynagrodzeń, a zakres żądanych informacji jest uzasadniony treścią art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. Uznał, że ewentualne zatwierdzenie tabel Stowarzyszenia ZAiKS wywoła skutek na przyszłość. Stwierdził brak podstaw zawieszenia postępowania do zakończenia toczącego się między stronami procesu o ustalenie (art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c.) wskazując, że przedmiotem i celem obecnego nie jest ustalenie obowiązku zawarcia ani treści umowy.

Wyrokiem z dnia 13 marca 2015 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanej. Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia faktyczne dokonane przez sąd pierwszej instancji, uzupełnił materiał dowodowy o okoliczności związane z zakresem danych dotyczących reemitowanych programów telewizyjnych będących w posiadaniu pozwanej i terminem niezbędnym dla przygotowania ich zestawienia przez pozwaną. Potwierdził odrębność i samoistność roszczenia z art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p., podkreślając, że obowiązek udzielenia informacji jest niezależny od obowiązku zawarcia umowy na podstawie art. 21¹ u.p.a.p.p. oraz zamiaru

dochodzenia roszczenia o zapłatę, gdyż służy ona nie tylko do wyliczenia wysokości przyszłych żądań, dochodzonych w kolejnych postępowaniach, ale i kontroli przekazanych danych o wykorzystywaniu utworów znajdujących się w repertuarze ZAiKS, prawidłowości podziału świadczeń pomiędzy uprawnionymi, optymalizacji zarządzania prawami autorskimi. Powodowa organizacja dla skutecznego dochodzenia roszczenia informacyjnego nie musi uprawdopodobniać przysługującego jej roszczenia o zapłatę, którego ewentualne przedawnienie nie oznacza, że automatycznie przedawniło się roszczenie informacyjne dotyczące tego okresu. Sąd wskazał, że powód wyliczał wynagrodzenie na podstawie liczby abonentów przypadającej na dany program w poszczególnych miesiącach wg przyjętych przez siebie stawek, a spór dotyczył tego czy jest on uprawniony do takiego sposobu naliczania. Zakres żądanych informacji, ustalony w oparciu o tabele powoda, koreluje z treścią art. 110 u.p.a.p.p., zgodnie z którym wysokość wynagrodzeń dochodzonych przez organizacje zbiorowego zarządzania powinna uwzględniać wysokość wpływów osiąganych z korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych, a także charakter i zakres korzystania z nich. Powód uzasadniając zakres żądanych informacji odwoływał się do tabel, stosowanych jednolicie we współpracy z innymi podmiotami i będących przedmiotem stałej oferty, które przewidują pobieranie opłat wg liczby gniazdek abonenckich objętych umową z operatorem. Stałość oferty stanowi gwarancję równego traktowania uprawnionych twórców, chronionych utworów oraz użytkowników. Sąd uznał, że informacje uzyskane na podstawie wydanego orzeczenia pozwolą ustalić, czy kwoty wpłacone dobrowolnie przez pozwaną, traktowane przez powoda jako zaliczka, odpowiadają kryteriom przewidzianym w art. 110 u.p.a.p.p. Podkreślił, że powód wykazał prawo i konieczność uzyskania rzetelnych informacji oraz potrzebę zapewnienia ochrony praw twórców. Wskazał, że pozwana będąca jednym z największych podmiotów działających na polu reemisji była świadoma ciążących na niej obowiązków i powinna, zachowując jako przedsiębiorca należyta staranność, zabezpieczać dane konieczne dla ustalania wynagrodzeń przez organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, zatem nie może powoływać się na brak danych za okres wsteczny objęty orzeczeniem.

Pozwana złożyła skargę kasacyjną od powyższego wyroku w całości, opartą na podstawie naruszenia prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.). Wnosząc o uchylenie go i wydanie orzeczenia co do istoty sprawy poprzez oddalenie powództwa, ewentualnie uchylenie go i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania zarzuciła naruszenie:

- art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że roszczenie informacyjne ma wprawdzie charakter pomocniczy, ale organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi nie musi uprawdopodobnić, że przysługuje jej wobec pozwanej roszczenie o zapłatę, któremu ma służyć roszczenie informacyjne;

- art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. poprzez niewłaściwe zastosowanie i uwzględnienie żądania, pomimo braku uprawdopodobnienia przez powoda, że przysługuje mu wobec pozwanej roszczenie o zapłatę, a tym samym czy żądane informacje są niezbędne;

- art. 442¹ k.c. w zw. z art. 118 k.c. i art. 120 § 1 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że roszczenie informacyjne przedawnia się w terminie 10 lat (art. 118 i 120 § 1 k.c.), a nie z upływem 3 lat według reguł przewidzianych dla odpowiedzialności deliktowej (art. 442¹ k.c.).

Sąd Najwyższy zważył:

Zgodnie z art. 105 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. 2016, poz. 666, ze zm. - dalej jako u.p.a.p.p), który w relewantnym okresie nie uległ zmianie, domniemywa się, że organizacja zbiorowego zarządzania jest uprawniona do zarządzania i ochrony w odniesieniu do pól eksploatacji objętych zbiorowym zarządzaniem oraz że ma legitymację procesową w tym zakresie (ust. 1), a w zakresie swojej działalności może domagać się udzielenia informacji oraz udostępnienia dokumentów niezbędnych do określenia wysokości dochodzonych przez nią wynagrodzeń i opłat (ust. 2). Wymieniony przepis ma charakter materialny, a nie procesowy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2009 r. III CZP 57/09, OSNC 2010, nr 4, poz. 49, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000 r., I CKN 971/98, OSNC 2001, Nr 6, poz. 97). Roszczenie z art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. służy wyłącznie organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub pokrewnymi

„w zakresie jej działalności”, stąd decydujące znaczenie przypisać należy treści uzyskanego przez nią zezwolenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zbiorowe zarządzanie prawami autorskimi do określonych w nim kategoriach praw i pól eksploatacji (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 1999 r., I CKN 1139/97, OSNC 2000, Nr 1, poz. 6 i z dnia 8 grudnia 2000 r., I CKN 971/98, OSNC 2001, Nr 6, poz. 97, z dnia 27 czerwca 2013 r., I CSK 617/12). Odwołanie do statusu prawnego organizacji zbiorowego zarządzania (dalej także jako: OZZ) i zakresu jej działalności nakazuje przyjąć, że powołany przepis stanowi podstawę legitymacji materialno-prawnej czynnej w odniesieniu do żądań wywodzonych w zakresie reprezentowanego repertuaru z kontraktów generalnych lub przepisów ustawy (tzw. „mandatu ustawowego”), ale nie dotyczy wykonywania zarządu na podstawie przepisów kodeksu cywilnego lub w charakterze *negotiorum gestor*. Jak wskazuje się w piśmiennictwie i orzecznictwie roszczenie informacyjne OZZ nie musi być kierowane przeciwko osobie, która naruszyła prawa autorskie, gdyż obok naruszydela legitymowany biernie jest każdy podmiot, w którego posiadaniu znajdują się niezbędne informacje lub dokumenty (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2015 r., I CSK 956/14, nie publ.). Wyrażano wątpliwości co do przedmiotowego zakresu roszczeń przysługujących OZZ, pośrednio determinujących także zakres „niezbędnych” informacji dochodzonych na podstawie art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. Dotyczyły one relacji pomiędzy przesłankami „zakresu działalności” OZZ i „dochodzonych wynagrodzeń i opłat”. Wskazywano zwłaszcza, że o ile pojęcie „opłaty” jednoznacznie dotyczy opłat przewidzianych w art. 20 i 20¹ u.p.a.p.p., o tyle pojęcie „wynagrodzenia” może obejmować samoistne prawo do wynagrodzenia, którego obowiązek świadczenia wynika z samego faktu korzystania z utworu w zakresie objętym ustawowym prawem do wynagrodzenia (odpłatny dozwolony użytek, licencje ustawowe, *droit de suite*), albo obok niego także wynagrodzenia wynikające z umowy zawartej pomiędzy korzystającym a OZZ, albo obok nich także roszczenia majątkowe wynikające z art. 79 u.p.a.p.p. Przypomnieć jedynie należy, że te ostatnie obejmują naprawienie wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych (ust. 1 pkt 3 lit. a) albo poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności, a w przypadku gdy naruszenie jest zawinione - trzykrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili

jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu (ust. 1 pkt 3 lit. b), wydanie uzyskanych korzyści (ust. 1 pkt 4), a w przypadku gdy naruszenie jest niezawinione, zapłatę stosownej sumy pieniężnej na rzecz uprawnionego (ust. 3). Odpowiedzialność przewidziana w tym przepisie ma charakter deliktowy z tytułu bezprawnego, tj. bez podstawy ustawowej lub umownej, wkroczenia w cudze prawo wyłączne i jest alternatywą wobec odszkodowania na zasadach ogólnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2011 r., IV CSK 133/11, OSNC 2012, nr 5, poz. 62). W judykaturze przyjęto, że roszczenie informacyjne oparte na art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. dotyczy, obok wynagrodzeń *sensu stricto*, także potencjalnych roszczeń o zapłatę wynikających z naruszeń autorskich praw majątkowych (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r., III CSK 30/11, nie publ., z dnia 27 września 2013 r. I CSK 696/12, OSNC 2014, nr 6, poz. 66, z dnia 27 listopada 2015r., I CSK 95/14). Sąd Najwyższy w obecnym składzie podziela ten pogląd wskazując, że do OZZ należy wybór jaki poczyni użytkownik z informacji, w szczególności czy i o jakie roszczenie wystąpi na drogę sądową, a podstawa faktyczna i prawna powództwa o zasądzenie będzie podlegała weryfikacji w tym postępowaniu.

Skarga kasacyjna w istocie nie kwestionuje legitymacji obu stron jako takiej, tylko zasadność uwzględnienia powództwa, zarzucając, że prawidłowa interpretacja art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. ma prowadzić do wniosku, że na OZZ ciąży obowiązek każdorazowego uprawdopodobnienia, że przysługuje jej wobec pozwanego roszczenie o zapłatę, któremu ma służyć roszczenie informacyjne. Wykładnia gramatyczna przepisu nie potwierdza takiego stanowiska. Ustawodawca zastrzeżenia tej treści nie wprowadził wprost, a nie można go wywieść pośrednio ze zwrotu „niezbędnych do określenia wysokości dochodzonych przez nią wynagrodzeń i opłat odwołania”. Położono w nim nacisk na „niezbędność”, czyli potrzebę identyfikowaną celem (tu: ustalenie wysokości), a nie na powinność wykazania już w tym postępowaniu istnienia zobowiązania pozwanego. Przypomnieć należy, że zakres „niezbędności” był w judykaturze interpretowany rozbieżnie. Ostatecznie przyjęto, że obejmuje on informacje konieczne do: (a) ustalenia czy doszło do wkroczenia w sferę objętą zarządzeniem, jeżeli tak, jakie utwory

są wykorzystywane i w jakim zakresie, (b) ustalenia czy są podstawy do wystąpienia do sądu, o jakim przedmiotowym i kwotowym zakresie żądań, (c) dokonania weryfikacji już uzyskanych kwot, (d) umożliwienia ich właściwej redystrybucji (por. cyt. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2009 r. III CZP 57/09, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2013 r., I CSK 617/12, OSNC-ZD 2014, nr 4, poz. 62 oraz nie publikowany wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 września z dnia 17 września 2014 r., I CSK 621/13). Konsekwentnie uznać należy, że charakter roszczenia informacyjnego opartego na art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. wyklucza wprowadzenie wymogu bezpośredniego związania z innym, potencjalnym postępowaniem rozpoznawczym. Nie można tym samym podzielić, jako niedostatecznie umotywowanego, poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w uzasadnieniu cyt. wyroku z dnia 17 września 2014 r., I CSK 621/13, w myśl którego nie jest możliwe, bez dostatecznego skonkretyzowania przez OZZ ewentualnych przyszłych roszczeń, określenie obowiązku w zakresie udostępnienia niezbędnych informacji i dokumentów, gdyż tylko zgłoszone roszczenie i jego charakter będą limitować zakres informacyjny korzystającego/naruszyciela, a nie odwrotnie. Zgodzić się trzeba z cyt. wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r., III CSK 30/11 o tyle, że w ramach procesowych obowiązków OZZ jako powoda mieści się powinność wykazania swego statusu prawnego oraz zakresu zarządzanego repertuaru, gdyż to umożliwi identyfikację przedmiotu sporu. Nie ma jednak konieczności antycypacyjnego wykazania istnienia zobowiązania pozwanego polegającego na „naruszeniu praw objętych jej ochroną i zarządzaniem”, gdyż jest to materia ew. przyszłego postępowania o zasądzenie. Dopiero na podstawie uzyskanych informacji możliwe będzie stwierdzenie czy jakiegokolwiek zobowiązanie, będące źródłem obowiązku pozwanego powstało, a jeżeli tak to czy już wygasło ze skutkiem zaspokojenia w całości lub w części (np. na skutek dobrowolnego świadczenia), czy też istnieje nadal w tym jako roszczenie niezupełne, które dłużnik może ubezskutecznić poprzez podniesienie zarzutu przedawnienia. To stanowisko potwierdza również wskazany szeroki, nieograniczony do bezpośredniego naruszcyciela, zakres legitymacji biernej w sprawach roszczeń opartych na art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p.

Zasadności omawianej podstawy skargi nie potwierdza także wykładnia systemowa. Zauważyć należy, że ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych przewiduje podobne instytucje prawne w art. 47, który wskazuje, że jeżeli wynagrodzenie twórcy zależy od wysokości wpływów z korzystania z utworu, twórca ma prawo do otrzymania informacji i wglądu w niezbędnym zakresie do dokumentacji mającej istotne znaczenie dla określenia wysokości tego wynagrodzenia oraz w art. 80 ust. 1 stwierdzającym, że sąd właściwy do rozpoznania spraw o naruszenie autorskich praw majątkowych miejsca, w którym sprawca wykonuje działalność lub w którym znajduje się jego majątek, także przed wytoczeniem powództwa rozpoznaje, nie później niż w terminie 3 dni od dnia złożenia w sądzie, wniosek mającego w tym interes prawny: o zabezpieczenie dowodów oraz o zabezpieczenie związanych z nimi roszczeń, o zobowiązanie naruszającego autorskie prawa majątkowe do udzielenia informacji i udostępnienia określonej przez sąd dokumentacji mającej znaczenie dla roszczeń, o których mowa w art. 79 ust. 1. Nie budzi wątpliwości, że OZZ może korzystać również ze środków procesowych przewidzianych w art. 47 (jako przedstawiciel twórcy) i art. 80 ust. 1. Wykluczając *superfluum* uznać zatem należy, że roszczenie informacyjne z art. 105 ust. 2 jest niezależne i odmienne od środków wskazanych wyżej, w szczególności nie wymaga wykazania przesłanki zindywidualizowanego interesu prawnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r. III CSK 30/11, nie publ.). Ma ono przy tym szerszy zakres przedmiotowy. Nadanie uprawnieniu OZZ wynikającemu z art. 105 ust. 2 charakteru roszczenia oznacza brak podstaw do pośredniego wprowadzania przesłanek wymaganych dla wniosków o zabezpieczenie w postępowaniu cywilnym, tj. uprawdopodobnienia roszczenia oraz interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia (art. 730¹ k.p.c.). Tym bardziej nie znajduje uzasadnienia odwoływanie się do wymogów właściwych dla tzw. zabezpieczenia przedprocesowego (art. 730 § 2 w zw. z art. 733 k.p.c.).

Rozważyć ponadto należy, czy wykładnia celowościowa przepisu art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. nie uzasadnia wprowadzenia wymogu uprawdopodobnienia istnienia po stronie powoda innego roszczenia. W tym przedmiocie zauważyć trzeba, że intencją ustawodawcy było zwiększenie zakresu ochrony praw bezwzględnych oraz ułatwienie OZZ realizacji ustawowych zadań. W powszechnym prawie cywilnym nie

ma obowiązku udzielania informacji przed postępowaniem o zasądzenie. Dopiero po jego wszczęciu realizacja naczelnej zasady prawdy materialnej wyznacza również pozwanemu określone powinności procesowe (art. 3 k.p.c.). Reemisja jest polem eksploatacji objętym autorskim prawem wyłącznym, nie objętym ustawowo określonym prawem do wynagrodzenia, bądź zwolnieniem z niego. Wykorzystanie instrumentu przewidzianego w art. 105 ust. 2 następuje w sytuacji gdy osoba, która dokonuje reemisji, odmawia współpracy z OZZ, zatem fakt i zakres naruszenia mogą być potwierdzone jedynie za pośrednictwem skierowanych przeciwko niej właściwych środków prawnych. Informacje, pozyskane w następstwie wykonania orzeczenia, nie tylko umożliwiają dokonanie przez OZZ oceny, czy wystąpić z roszczeniem o zasądzenie ale i uprzedzają naruszcziela o takiej możliwości, co świadczy o nadaniu roszczeniu informacyjnemu również charakteru ostrzegawczego i prewencyjnego. Jego następstwem może być uniknięcie kolejnego procesu. Zgodzić się należy z cyt. wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r. III CSK 30/11, że ochrona praw twórców, która była przyczyną wprowadzenia tej regulacji stałaby się iluzoryczna, gdyby organizacja zbiorowego zarządzania była pozbawiona możliwości pozyskania wiedzy co do rzeczywistego zakresu korzystania przez zobowiązanego z chronionych przez nią utworów przed wszczęciem procesu o zapłatę.

W tym stanie rzeczy brak podstaw do wprowadzenia wymogu uprawdopodobnienia ew. przyszłego powództwa o zasądzenie obejmującego oznaczenie jego zakresu czasowego, rodzaju i podstawy prawnej, a za wystarczające należy uznać ogólne wskazanie przez OZZ, w ramach podstawy faktycznej powództwa informacyjnego, jakie utwory są chronione prawem autorskim i należą do zakresu jego uprawnień. Jeżeli brak możliwości określenia tych utworów, a fakt ich wykorzystywania z uwagi na przedmiot działalności pozwanego jest prawdopodobny, wystarczy określenie kategorii praw i pola eksploatacji, wyznaczonych przez zezwolenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, oraz ogólne odwołanie do repertuaru, aby pozwany mógł stwierdzić czy objęte nimi utwory wykorzystywał i w jakim rozmiarze. Skoro do OZZ należy wybór jaki poczyni użytek z informacji, w szczególności czy i o jakie roszczenie wystąpi na drogę sądową, to kierując roszczenie informacyjne nie musi nawet wskazywać, że zasądzenia będzie dochodzić w przyszłości.

Bezzasadny zarzut naruszenia art. 105 ust. 2 u.p.a.p.p. przez błędną wykładnię oznacza, że chybiony jest również zarzut jego błędnego zastosowania.

Nie zasługuje na uwzględnienie podstawa kasacyjna w zakresie wskazującym na uchybienie art. 442¹ k.c. w zw. z art. 118 k.c. i art. 120 § 1 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie wobec przyjęcia, że roszczenie informacyjne przedawnia się w terminie dziesięciu lat, a nie z upływem trzech lat według reguł przewidzianych dla odpowiedzialności deliktowej. Za ogólnym dziesięcioletnim terminem przedawnienia przemawia po pierwsze - fakt, że terminy przedawnienia mają charakter bezwzględnie obowiązujący i tylko ustawa może zmienić długość terminu przedawnienia przewidzianą dla danego roszczenia. Nie jest możliwe zastosowanie odmiennych terminów w drodze analogii, a do ich zróżnicowania brak podstawy normatywnej, po drugie - samoistny materialno-prawny charakter roszczenia informacyjnego które, mimo niewątpliwego związku z różnymi podstawami odpowiedzialności podmiotu dokonującego reemisji, nie wymaga wskazania jej źródła, po trzecie - brak wymogu wykorzystywania pozyskanych informacji do dochodzenia roszczeń o zasądzenie, po czwarte - możliwość podniesienia zarzutu przedawnienia bezpośrednio w takim przyszłym postępowaniu. Nie ma podstaw do przyjęcia, że na skutek objęcia zbiorowym zarządem uległa zmianie ustawowy termin dochodzenia roszczeń przez twórców. Za przyjęciem terminu przedawnienia w oparciu o art. 118 k.c. opowiedział się Sąd Najwyższy m.in. w cyt. wyroku z dnia 27 listopada 2015 r., I CSK 956/14.

Z tych względów Sąd Najwyższy, wobec bezzasadności podstaw kasacyjnych, oddalił skargę pozwanej (art. 398¹⁴ k.p.c.). O zwrocie kosztów postępowania kasacyjnego postanowiono w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i art. 99 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.).

db

eb